

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

OSEBNA OKOLIŠČINA: VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

- 1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2 Priporočila Zagovornika
- 1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4 Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Osebne okoliščine so tiste prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Osebne okoliščine, ki jih določa Zakon o varstvu pred diskriminacijo so:

SPOL

NARODNOST

RASA ALI ETNIČNO POREKLO

JEZIK

VERA ALI PREPRIČANJE

INVALIDNOST

STAROST

SPOLNA USMERJENOST, SPOLNA IDENTITETA IN SPOLNI IZRAZ

DRUŽBENI POLOŽAJ

PREMOŽENJSKO STANJE

IZOBRAZBA

ZDRAVSTVENO STANJE

NOSEČNOST IN/ ALI STARŠEVSTVO

DRŽAVLJANSTVO

KRAJ BIVANJA ALI STALNO PREBIVALIŠČE

ZAKONSKI STAN ALI DRUŽINSKI STATUS

DRUGE OSEBNE OKOLIŠČINE

VSE ALI VEČ OSEBNIH OKOLIŠČIN HKRATI

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal ocen diskriminatornosti predpisov glede vseh ali več osebnih okoliščin hkrati.

1.2 Priporočila Zagovornika

Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot-1, EPA 180 - IX) (naslovljena na DZ)

Priporočila (0700-40/2022/1):

1. MGRT naj v predlog zakona vključi bolj jasno določbo o prepovedi diskriminacije potrošnikov. ●
2. MGRT naj v zakon vključi obveznosti glede zagotavljanja dostopnosti pri komunikaciji za potrošnike z invalidnostmi v ustreznih jezikih in pisavah. ●
3. MGRT naj v zakon vključi prepoved oglaševanja, ki spodbuja k neenakopravnosti ali nestrpnosti in sovraštvu. ●

Kazenski zakonik (KZ-1, EPA 0440 - IX) (naslovljeno na DZ)

Priporočilo (0070-6/2022/1):

1. Spremeni naj se 1. člen, da bo vključeval vse pojavne oblike kaznivih dejanj, storjenih iz sovraštva zaradi nagibov, povezanih z osebnimi okoliščinami, ne glede na to, ali te osebne okoliščine oškodovanci imajo, so jim pripisane ali so ti oškodovanci le v določeni povezavi z osebami ali organizacijami s temi osebnimi okoliščinami. ●

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV, EVA 2021 - 1545-0001)

Priporočila (0709-2/2022/1):

1. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj v predlog zakona vključi analizo potreb in analizo učinkov zakona na ciljne skupine upravičencev. ●
2. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj bolj jasno uredi v zakonu izpostavljeno temeljno načelo enakopravne dostopnosti. ●
3. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj dodatno opredeli posebej ranljive skupine ljudi znotraj že (predvsem starostno) določenih ciljnih skupin ukrepov, zlasti ljudi, ki so v slabšem gmotnem položaju oziroma tveganju za revščino. ●

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV)¹ (naslovljeno na vlado)

Priporočilo (050-13/2022/12):

1. Služba vlade za digitalno preobrazbo naj zakon spremeni tako, da se upošteva načelo enakosti; da se v skladu z 18. členom ZVarD utemelji kategorije upravičencev do ugodnosti na izvedenih analizah ter da se pri določanju kategorij upravičencev upoštevajo njihovo premoženjsko stanje in dejanske digitalne kompetence. Poleg tega naj se pri izvedbi zakona zagotovi regijska enakomerna dostopnost do usposabljanj. ●

Priprava nacionalnih strateških načrtov za varstvo pred diskriminacijo

Priporočili (0709-26/2022/1):

1. Vlada naj pripravi in sprejme štiri manjkajoče strateške načrte na nacionalni ravni, ki so ključna podlaga za snovanje naprednih in z EU-smernicami usklajenih ukrepov varstva pred diskriminacijo in spodbujanja enake možnosti na zakonodajni ravni in na ravni politik. ●
2. Vlada naj vzpostavi enotno točko na ravni vlade (ministrstva, urada ali druge organizacijske enote), katere ključna naloga bi bila priprava, sprejem in spremljanje učinkovitosti izvajanja nacionalnih politik preprečevanja in odprave diskriminacije ter spodbujanja enakih možnosti na celovit in poenoten način. ●

---

¹ Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22).

Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2030 (NPVŠ2030, EPA 2421 - VIII)

Priporočilo (0070-19/2021/4):

1. MIZŠ naj spremlja dejansko zagotavljanje enakih možnosti študentov z različnimi osebnimi okoliščinami, s ciljem učinkovitega načrtovanja in izvajanja spodbud za zagotavljanje enakega dostopa in uresničevanja pravice vseh do izobraževanja in do pridobitve največje dosegljive izobrazbe. ●

Sprejemanje posebnih ukrepov (naslovljeno na državne organe in lokalne skupnosti)

Priporočilo (0070-10/2022/1):

1. Kot zavezanci za varstvo pred diskriminacijo in zagotavljanje enakih možnosti naj državni organi in lokalne skupnosti pri pripravi posebnih ukrepov (ki določenim skupinam v družbi zagotavljajo posebne ugodnosti ali oblike pomoči) dosledno upoštevajo 17. in 18. člen ZVarD. ●

Poseganje v ustaljeni način izobraževanja (naslovljeno na fakulteto)

Priporočilo (0700-6/2022/7):

1. Fakulteta naj se v prihodnje, tako v zvezi z ukrepi in komunikacijo, povezano z epidemijo, kot tudi sicer, ko bo posegala v ustaljeni način izobraževanja, zaradi zagotavljanja enakega obravnavanja študentov vzdrži ukrepov in komunikacije, ki bi tuje študente ali študente zaradi katere od njihovih drugih osebnih okoliščin neenako obravnavala, razen če za različno obravnavanje obstajajo razumni in stvarni razlogi. ●

Diskriminatorni oglasi na spletnem mestu (naslovljeni na nepremičninski portal)

Priporočili (0700-2/2022/2):

1. Nepremičninski portal naj seznani uporabnika, ki je objavil sporni oglas, da na trgu ni dovoljeno ponujati nepremičnin na način, da posameznike zaradi katerih koli njihovih osebnih okoliščin (v konkretnem primeru torej nedržavljanke EU) kakor koli omejujejo ali izključujejo od dostopa do stanovanj. ●
2. Nepremičninski portal naj dopolni pogoje za uporabo spletne strani ter prepovedi objave oglasa, ki pomeni diskriminacijo. ●

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj zaradi vseh ali več osebnih okoliščin hkrati.

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni izvajal svetovanja in podpore glede vseh ali več osebnih okoliščin hkrati.

1.5 Izobraževanje in ozaveščanje

Predstavitve Zagovornika pri predmetu Marginalne družbene skupine

Predstavnica Zagovornika je 5. februarja 2022 na Fakulteti za podjetništvo – Gea Collegeu, v Ljubljani, in 30. maja 2022 na B2, višji in strokovni šoli v Ljubljani, pri predmetu Marginalne družbene skupine izvedla predavanje o delovanju Zagovornika. Podrobneje je predstavila pristojnosti svetovanja, ugotavljanja diskriminacije, izvajanja ocen diskriminatornosti predpisov, zagovorništvo, izdajanje priporočil, raziskovanje in spremljanje diskriminacije na nacionalni ravni. V sklepnem delu je predstavila konkretne primere, ki jih je obravnaval Zagovornik.

Konferenca Združenja upravnih delavcev Slovenije

Predstavnica Zagovornika se je 18. marca 2022 udeležila konference Združenja upravnih delavcev Slovenije v Rogaški Slatini. Pripravila je predstavitve dela Zagovornika s poudarkom na pristojnostih svetovanja, ugotavljanja diskriminacije in izvajanja ocen diskriminatornosti. V sklepnem delu je predstavila pet konkretnih primerov s področja upravnih zadev – interno navodilo ministrstva v zvezi s sklepanjem zakonskih zvez z afriškimi državljani, prijava prebivališča voznikov v mednarodnem transportu, podaljševanje dovoljenj za prebivanje za otroke tujcev, priznavanje starševskih vezi v primeru istospolnih staršev, zagotavljanje odločbe v jeziku narodne skupnosti.

Slovenski kadrovski kongres

Zagovornik Miha Lobnik se je 7. in 8. aprila 2022 udeležil Slovenskega kadrovskega kongresa, ki je potekal v Portorožu. Predstavil je okvir delovanja Zagovornika ter predstavnike podjetij in drugih organizacij seznanil s temeljnimi pojmi protidiskriminacijske zakonodaje. Ob tem je poudaril, kako ravnati, da bi pri zaposlovanju in na delovnem mestu kar čim bolj upoštevali tudi načela enake obravnave in enakih možnosti. V svoji predstavitvi je zagovornik poudaril, da je spoštovanje in upravljanje raznolikosti zaposlenih lahko priložnost za podjetja in druge organizacije, pa tudi za družbo na splošno. Udeleženci konference so prejeli tudi informativna gradiva o Zagovorniku in posebno brošuro, ki opozarja na diskriminacijo nosečnic in staršev pri zaposlovanju in na delovnem mestu.

Foto: Slovenski kadrovski kongres

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik je na Slovenskem kadrovskem kongresu v Portorožu poudaril, da je spoštovanje in upravljanje raznolikosti zaposlenih priložnost tudi za podjetja in druge organizacije.

Izobraževanje Zagovornika za udeležence študijskega obiska v Sloveniji

Predstavnika Zagovornika sta 9. maja 2022 na povabilo Sindikata vzgoje in izobraževanja (SVIZ) izvedla izobraževanje o varstvu pred diskriminacijo ter delu Zagovornika. Izobraževanje je bilo namenjeno skupini sindikalnih zastopnikov iz Švedske. Predstavila sta delovno področje varstva pred diskriminacijo, vlogo organov za enakost, zakonodajo EU ter delo Zagovornika, vključno s konkretnimi primeri na področju dela in zaposlovanja. Udeleženci izobraževanja so prav tako predstavili svoje delo in ključne izzive, s katerimi se soočajo kot sindikalni zastopniki na Švedskem.

Predstavitev dela Zagovornika na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru

Predstavnica Zagovornika je na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru 12. maja 2022 pri predmetu Pravni sistem in institucije EU izvedla predavanje. Predstavila je državni organ in podrobneje izvajanje pristojnosti svetovanja, ugotavljanja diskriminacije, izvajanja ocen diskriminatornosti predpisov, zagovorništva ter naloge sistemskega oddelka. Nato še ključne pojme in definicije iz Zakona o varstvu pred diskriminacijo. V sklepnem delu je predstavila štiri konkretne primere, ki jih je Zagovornik obravnaval v preteklosti ter vse štiri vložene zahteve za oceno ustavnosti.

Predstavitev dela Zagovornika na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Zagovornik Miha Lobnik je na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani 17. maja 2022 pri predmetu Pravo varstva pred diskriminacijo izvedel predavanje o delu Zagovornika. Predstavil je ključne pojme iz Zakona o varstvu pred diskriminacijo ter bistvene poudarke svetovanja, ugotavljanja diskriminacije, izvajanja ocen diskriminatornosti predpisov in zagovorništva. Na koncu je izpostavil nekatere pomembnejše primere ugotavljanja diskriminacije, vložene zahteve za oceno ustavnosti ter priporočila, ki jih je izdal v preteklem letu.

Izobraževanje učiteljev na osnovni šoli o delu Zagovornika in zakonodaji s področja preprečevanja diskriminacije

Predstavnik Zagovornika je izvedel izobraževanje o diskriminaciji za učitelje Osnovne šole Dravlje v Ljubljani. Izobraževanje je bilo izvedeno dvakrat za dve skupini učiteljev – prvič 10. novembra 2022, drugič 24. novembra 2022. V prvem delu je predstavil osnovne elemente diskriminacije po Zakonu o varstvu pred diskriminacijo in naloge Zagovornika, še posebej postopek ugotavljanja diskriminacije. V drugem delu pa je sledila delavnica, na kateri so učitelji z delom v skupinah poskušali prepoznavati, katera ravnanja v šoli bi lahko bila diskriminacija in katera ne.

Predavanje o pravnih pojmih na področju protidiskriminacijskega prava

Predstavnica Zagovornika je 21. novembra 2022 izvedla predavanje o temeljnih pojmih in konceptih varstva pred diskriminacijo na Šoli za vodje uradov, kadrovsko-pravnih in finančno-računovodskih služb, ki jo je organiziral Center za izobraževanje v pravosodju pri Ministrstvu za pravosodje. Na predavanju je predstavila slovensko terminologijo, ki se vzpostavlja na področju protidiskriminacijskega prava, ter pravne koncepte, pomembne za varstvo pred diskriminacijo.

Izobraževanje študentk v organizaciji Kariernega centra Univerze v Mariboru

Predstavnik Zagovornika je 13. decembra 2022 na povabilo Kariernega centra Univerze v Mariboru izvedel spletno izobraževanje z naslovom »Ste diskriminirani? Kako vam lahko pomaga Zagovornik načela enakosti?«. Na delavnici je predaval o preprečevanju diskriminacije po Zakonu o varstvu pred diskriminacijo ter o pristojnostih in delu Zagovornika.